

Jelky András

(1738-1783)

A világjáró szabólegény

Medgyessy Ferenc szobrászművész szobra Jelky Andrásról

Jelky András 1738-ban a Sugovica parti kisvárosban Baján, a helyi szabómester kisebbik fiaként született. **Felcseperedve követte édesapja példáját és ő is szabómesternek állt.** Először József nevű testvére mellett Bécsben, a Habsburg birodalom fővárosában tanulgatta a szakma fortélyait. Hosszú évek munkájával válhatott valaki egy mesterség igazi művelőjévé. **A korabeli céhek szigorú előírásai szerint inasként, majd segédként kellett dolgozni, hogy valaki igazi mesterségbeli tudást szerezzen.**

1754. március 13-án a világ fővárosába, Párizsba indult. Gyalog járta Európa útjait. Először Prágába, majd Drezda, Lipcse, Nürnberg és Erlangen érintésével Aschaffenburgba ért, ahol **erőszakos toborzók katonának kényszerítették. Nagy Frigyes porosz király hadseregébe került.** Azonban hamarosan embervadász martalócok kelepéjébe került.

Andrást egy új ismerőse Rotterdamban felcsalta egy tengerjáró hajó fedélzetére, ahol egy holland emberkereskedő egy ravasz csellel a hajó mélyére zárta. Az emberkufár, Boonekamp Richárd hajója 1755 október 30-án indult útnak az Atlanti-óceán vihartól háborgó vizén Kelet-India felé. Útközben a hajót villámcsapás érte, és tűz ütött ki a fedélzeten. **Jelky András csodával határos módon túlélte a szerencsétlenséget.**

Egy angol hajó mentette ki a vízből, ahol vitorla-foltozóként kapott munkát. Így jutott el **Dél-Amerika** holland gyarmatára Suriname-be, ahol a trópusi láztól és a dögletes klíma miatt nem tudott letelepedni. Mindenképp vissza akart térni Európába, ezért Paramaribó kikötőjéből **elindult 1756 tavaszán és hamarosan portugál földön sikerült is partot érnie.**

A portugál fővárosban **Lisszabonban nem talált munkalehetőséget, koldulásból tartotta fent magát. Nagy nehezen egy Máltába tartó hajón talált munkát, azonban útközben ez a hajó is veszélybe került. Arab kalózok támadták meg és Jelkyt ismét fogságba ejtették, Algériába hurcolták.**

Észak-Afrikában **rabszolgaként egy dúsgazdag arab kereskedő otthonába került, ahol egy félreértés miatt tömlőcbe vetették.** Ismét csak a szökés segítette rajta.

Hajmeresztő kalandok során eljutott egy portugál hajó fedélzetére és 1757 májusában lépett partra Makaó kikötőjében. Itt a magányosan, pénz nélkül barangoló bajai szabólegény akaratlanul is nagy hibát követett el. Nem borult térdre egy kristálygombos rangot viselő kínai mandarin előtt, ezért ismét fogságba vetették, megverték, és csak a császári helytartó közbenjárására nyerte vissza szabadságát.

Kanton városában beállt Hollandia gyarmati hadseregébe, ahol zsoldosnak állt. Így került 1758 tavaszán Kelet-India fővárosába Batáviába. Peter von der Parra holland helytartó bizalmába fogadta, s mivel megtudta, hogy Jelky jobban bánik a szabóollóval, mint a puskával, ezért mentesítette a katonai szolgálat alól.

Jelky végre megnyugodhatott és megnyitotta saját szabóműhelyét. Hamarosan rátalált a szerelem Elisabet Sequint személyében, aki egy jómódú brit gyarmatos család lánya volt. Rövid időn belül feleségül is vette. Munkájával, világlátottságával és nyelvtudásával nagy tekintélyre tett szert.

A gyarmati hadsereg tisztjeként több kockázatos vállalkozást hajtott végre, és állami megbízásokat is vállalt. Következő útja Sri Lankára vezetett, ahol egy felkelést kellett levernie. Eljutott Dalida Maligawához, a „Szent Fog” templomához, ahol a vallásalapító **Buddha szent fogát ereklyeként őrizték.** Jelky leleménnyel és igazi humánussal oldotta meg feladatát. A ceyloni küldetés után útja Maluku szigetére vezetett katonai expedícióra,

ahol Ternate uralkodójával kereskedelmi egyezményt kellett kötnie. Utazásai és munkája eredményeként tekintélyes polgárrá vált.

Felesége váratlan halála után 1776-ban elindult gyermekei kíséretében Amszterdamba, majd Bécsbe, végül 1778-ban véglegesen hazatelepült.

Budán épített magának házat. Bőkezű támogatással, tanácsokkal látta el a fiatal mesterlegényeket, akik külföldre indultak gyarapítani mesterségbeli tudásukat.

A kalandos életű Jelky András a XVIII. század kevés számú magyar világutazóinak egyike volt. Távoli utazásai felkeltették honfitársai érdeklődését a Föld egzotikus szigetei iránt.

Medgyessy Ferenc szobrászművész egy emlékművet készített róla. Impozáns kőből készült földgömbön energikus, kezében vándorbotot tartó fiatalember képében. A szobor szimbólummá vált. Az útnak indulás, a kockázatot vállaló merészség és a kíváncsiság szimbólumává.

Élettörténetét Hevesi Lajos örököltette meg *Jelky András kalandjai* című ifjúsági regényében.

Julianus barát

Az őshaza-kutató misszionárius

Julianus barát szobra a Hilton Szálló mögött

A XIII. század elején Magyarországon élénken foglalkoztatta a tanultabb emberek képzeletét a magyarság múltjának története. A régi kódexek és krónikák híradásait részletesen elemezték, gyakran beszédtema volt. Anonymus, a névtelen jegyző Gesta Hungaroruma adatai alapján volt tudható, hogy az akkori, a Kárpát-medence ölelésében található Magyarországon kívül létezik egy másik, egy nagyobb Magyarország, **Magna Hungaria**. **Anonymus** óhazáról írt sorai adtak ösztönzést **az elszakadt magyarokkal való kapcsolat kutatására**.

Nem feledhető, hogy ebben az időben a mongol Dzsingisz kán hódításai nyomán az oroszországi pusztaságok nomád népei ösztönösen Nyugat felé kerestek menekvést. A túlélés, a menedékre találás reményében megpróbáltak kapcsolatot teremteni a lehetséges keresztény szövetségesekkel. A **domonkos rendi szerzeteseknek a pogányok keresztény hitre térítését szívügyüknek tekintették**. **IV. Béla pedig szeretett volna első kézből megbízható, hiteles információkhoz jutni a birodalmát fenyegető mongolok szándékairól**. Így sikerült

a kettős célt szem előtt tartva a domonkos rendi szerzetesnek, Julianus barátnak elnyernie az uralkodó, IV. Béla támogatását. **Julianus három társával 1235-ben indult el Magyarországról, hogy megkeresse a magyarok őshazáját.**

Azonban hamarosan két társuk visszafordult Magyarország felé, **de a két elszántabb fráter, Julianus és Gerhardus barát** alkalmmilag megismert pogányokhoz szegődtek útitársul, s velük **folytatták útjukat** 37 napon keresztül a minden út és ösvény nélküli kopár sivatagon. Táplálékuk hamuban sült kenyér volt, így nem csoda, hogy hamar legyengültek. Így jutottak el Bundaz nevű városig, melynek pontos földrajzi helyét ma már szinte lehetetlen azonosítani. Koldulásból tengődtek, s úgy mentek tovább, hogy **Gerhardus barát** már súlyos **beteg** vánszorgott **Julianus mellett, majd rövid időn belül meg is halt. Julianus társtalanná vált.** A magányos barát nagy Bolgárország felé folytatta útját. Nagy Bolgárország egyik városában **Julianus véletlenül egy magyar nővel találkozott, aki útbaigazította őt a magyarok feltételezett szálláshelye felé.** Pontosan nem tudjuk, csak valószínűsíthetjük, hogy a találkozó színhelye a főváros, Bolgari lehetett. Néhány nap múlva Julianus az **Etil folyó mellékén bukkant rá rokonainkra.** Tökéletesen meg tudta értetni magát velük. Szívélyesen fogadták a távolról érkezett jövevényt, s azt is tudták, hogy a magyarok tőlük származnak, de hogy az elmúlt évszázadokban merre vezetett útjuk, arról nem volt tudomásuk.

A forrásokból kikövetkeztethető legfontosabb értesülés azonban az Európát fenyegető mongol veszedelem lehetőségére vonatkozott. A tatár nép szomszédos velük, de ezek a tatárok, harcba bocsátkozva velük, nem tudták őket legyőzni, sőt az első csatában vereséget szenvedtek. Ezért barátokká és fegyvertársakká fogadták őket. A magyaroknak ezen a földjén a Julianus barát találkozott tatárokkal és a tatár vezér követével. Ő azt mondta, hogy a tatár sereg, amely ide ötnapi járóföldre helyezkedett el, Németország ellen készül menni. Julianus nem maradt újonnan fellelt testvéreinél, hiszen érezte, tudta, hogy hírt kell adnia otthoni véreinek arról a szörnyű veszedelemről, mely nemcsak szülőföldjét, hanem egész Európát fenyegette. **Julianus barát 1237 tavaszán Rómába ment, hogy IX. Gergely pápának személyesen tegyen jelentést.** Juliánus jelentésének nagy fontosságot tulajdonítottak a pápai udvarban. Ez nem véletlen, hiszen Juliánus **volt az első európai, aki saját élményeken, tapasztalatokon alapuló beszámolót adott Ázsiából,** ahonnan csodával határos módon térhetett vissza. Utazása korszakalkotó mérföldkönek tekinthető. Felkeltette a figyelmet Kelet iránt, s ösztönzést adott az utána indulóknak. Missziója nemcsak Magyarország, hanem egész Európa számára létfontosságúnak bizonyult. **Elsőként adott figyelmeztetést az Ázsia felől érkező tatár veszedelemről, mely nemcsak hazánkat, hanem szomszédainkat is fenyegette.**

Csaknem akkora területet tárt fel a művelt Nyugat számára, amekkora az akkor ismert Európa volt. Az Ural-hegységet, a Kaukázus előterét és a Volga mellékét érintő utazásai nagymértékben ösztönözték a pápai udvar keleti diplomáciai kapcsolatait, valamint a hittérítő tevékenységet.

Julianus barát útja

Kompolthy Jób

(1879–1938)

Világutazó tengerészkapitány, útirajzíró

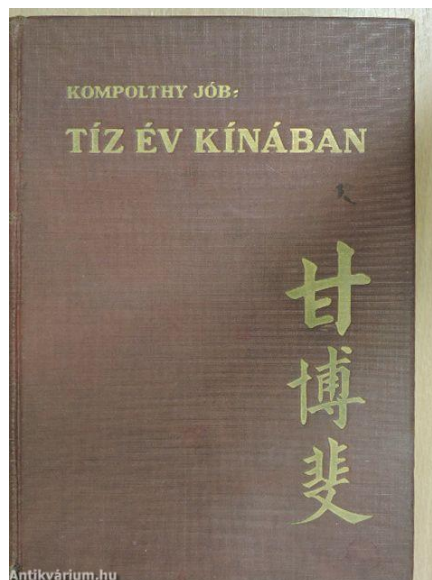
Régi mondás, mely szerint az alma nem esik messze a fájától. Kompolthy Jób édesapjától, Kompolthy Tivadartól örökölte a világ iránti kíváncsiságot, a hajós élet szeretetét, az egzotikus tájak, kikötők, tengerek iránti érdeklődését. A három földrészt beutazó hajóskapitány, apa példája igazi buzdító erőt jelentett az ifjú Jóbnak, akik már 17 esztendősen az angliai Cardiffból kiindulva az Adelaide kereskedelmi vitorlánhajó fedélzetén részt vett a Föld körbehajózásában. Igen fiatalon került az Osztrák-Magyar Monarchia kereskedelmi flottájába. **Ő az egyetlen magyar tengerésztiszt, aki vitorlás hajóval két ízben kerülte meg a Földet.**

Sorsa akkor vett döntő fordulatot, amikor **25 évesen megtelepedett a titokzatos kínai birodalomban, s európaiként egyedülálló módon hivatalos megbízást kapott a kínai kormánytól. A kínai kormány őt bízta meg azzal, hogy megszervezze a postahajó szolgálatot a Jangce folyón.** A feladat megoldása kitűnő alkalmat jelentett számára Kína legrejtettebb, legkevésbé ismert vidékeinek beutazására.

Kompolthy Jób európaiként egyedülálló élményekre és ismeretekre tett szert, hiszen a postaszolgálat megszervezőjeként a Jangce mellékének legrejtettebb zugaiba is eljutott. Úgy élt, mint a helybéliek. Az európai számára szinte elviselhetetlen higiéniai állapotok közepette

sem riadt vissza célja megvalósításától. Különösen a táplálkozás okozott számára nagy nehézségeket. A rettenetes illatok, gyomorémelyítő ízek és a furcsa ételek látványának szokatlansága, pl. sült macskafejek, mint áhított csemegék – nem kevés megpróbáltatást jelentettek számára.

Az utókor nagy szerencséje, hogy nem hagyta feledésbe merülni páratlan élményeit. *Dzsung-hajóval Khínán keresztül* című könyve, és a Földgömb hasábjain *Az áradó Jang-ce-Kiangon* címen megjelent, két évtizeddel később papírra vetett visszaemlékezése örökíti meg utazását. A második világháború során **hagyatékának, korabeli feljegyzéseinek javarésze elpusztult.**

Kőrösi Csoma Sándor

a Himalája magyar remetéje

(1784–1842)

Kőrösi Csoma Sándor nyelvtudós, a tibetológia megalapítója 1784-ben született az erdélyi Csomakőrösön, elszegényedett székely köznemesi család gyermekeként. Tanítói felfigyeltek Sándor tehetségére, szorgalmára és meggyőzték szüleit, hogy taníttassák tovább. A nagyenyedi Bethlen Kollégiumban kezdetben szolgadiákként kereste meg a taníttatására és ellátására szolgáló költségeket. Tanulmányait 1815 és 1818 között Göttingenben folytatta a református egyház támogatásával. Rendszeresen hallgatta az egyetem professzorainak előadásait, különösen az ujjur-magyar rokoni kapcsolat érdekelte. Ekkor már 13 nyelven írt, olvasott.

Elhatározta, hogy Ázsia szívében fel kell kutatnia az őshazát. Az egyetemen folytatott teológiai és nyelvészeti tanulmányok kitűnő alapnak bizonyultak terve megvalósításához. Visszautasította a jól jövedelmező professzori állást és útnak indult a bizonytalanba. **1819. november 24-én Nagyenyedről indult útjára. November 28-án a Vöröstoronyi-szorosnál a Vöröstoronyi-szoroson áthaladva hagyta el Erdélyt, ahová nem térhetett vissza többé.**

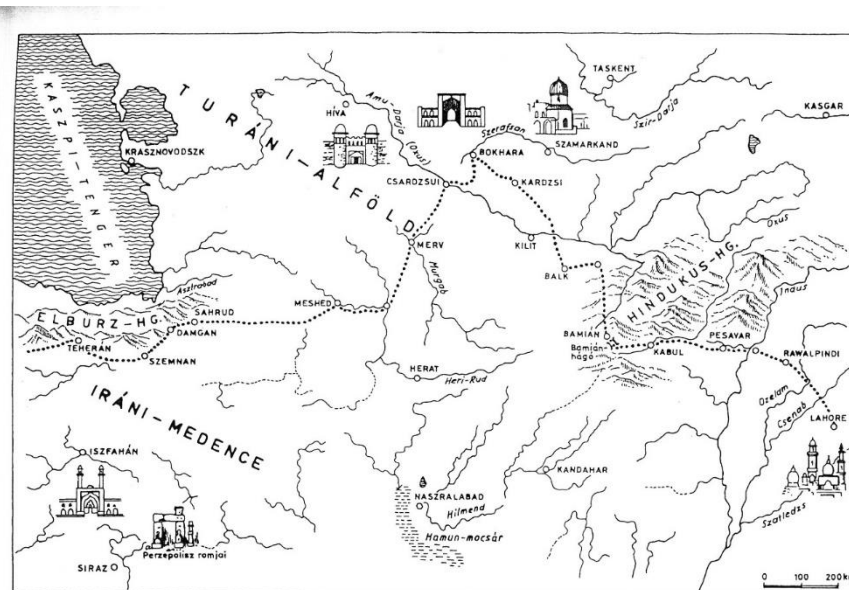
Így írt egyik levelében: „Elhatároztam, hogy elhagyom hazámat, s Keletre jövök, s ahogy csak lehet, biztosítván mindennapi kenyeremet, egész életemet oly tudományoknak szentelem, melyek a jövőben hasznára lehetnek az európai tudós világnak általában, és különös világot vethetnek bizonyos, még homályban lévő adatokra nemzetem történetében”

A Dunán átkelve a Török Birodalom területén folytatta útját, majd Énoszban hajóra szállva, Rodosz szigetei mellett elhaladva érkezett meg Alexandriába. Ezt követően Cipruson áthaladva jutott el Szidónba, majd Bejrutba, Tripoliba és Latakiába. Sok nehézség árán eljutott Bagdadba, majd a mezopotámiai sivatagon keresztül **1820 októberén érkezett meg Teheránba, ahol 4 hónapig vendégeskedett.**

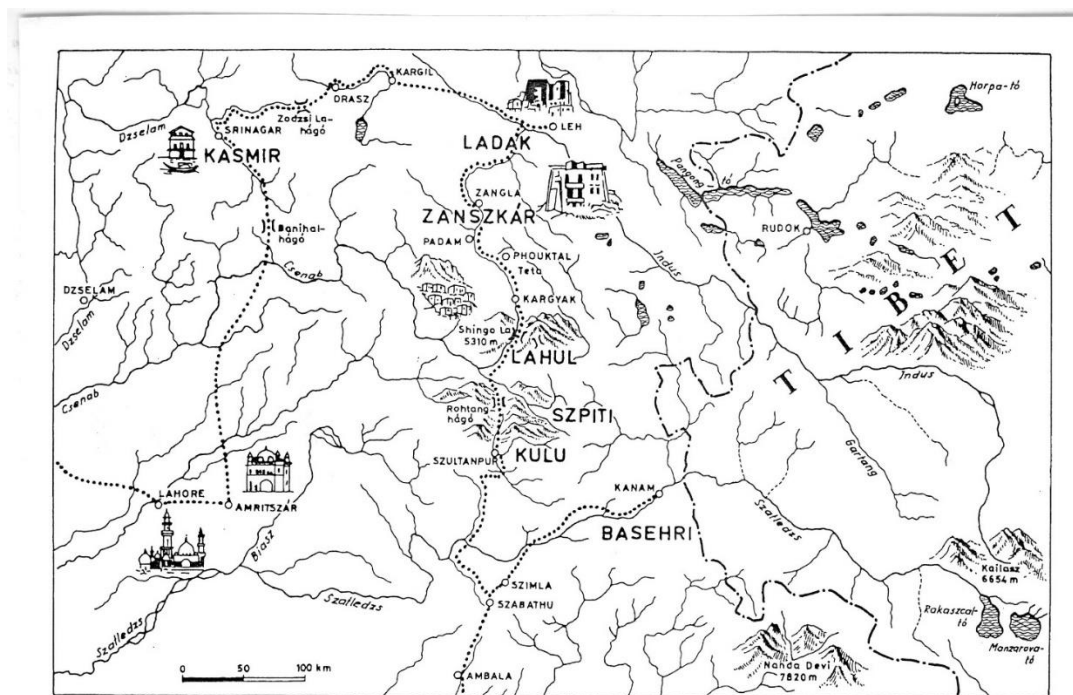
Csoma Sándor útja Nagyenyedtől Teheránig (1819. november–1820. október 14.)

Később kereskedőkaravánhoz csatlakozva jutott el Bokharába. A **Himalája egyik legfestőibb hágóján felkapaszkodva jutott a kopár Ladak tartomány földjére. Itt találkozott William Moorcroft brit kormány megbízottal, aki felismerte tehetségét. A britek felkérték egy tibeti angol szótár és nyelvtan elkészítésére, cserébe Moorcrofttól pénzügyi támogatást kapott. Úgy vélte, a tibeti nyelv ismerete elősegítheti eredeti céljainak megvalósítását, s a régi tibeti kéziratokban találhat adatokat a magyarság eredetére és őshazájára vonatkozóan.**

Kőrösi Csoma Sándor útja Teherántól Lahore-ig (1821. március 1.–1822. március 12.)

1823. július 26-án a zanszkári Zangla kolostorába érkezett, ahol Szangje Puntszog tudós láma közreműködésével megkezdte tudományos munkáját egy rideg kolostori cellában. Több, mint 1 esztendőt élt itt aszkétai körülmények között. Ottléte alatt több ezer tibeti nyelvű könyvet olvasott át. Elkészült Tibet történetének, földrajzának és irodalmának feldolgozásával, összeállított egy harmincezer szóból álló szójegyzéket, Szangje Puncog (Szangye Püncog), majd Kunga Csöleg láma segítségével. Csoma itt **a legnagyobb hidegben**, egy 3×3 méteres cellában, fűtés, tűz nélkül volt kénytelen dolgozni, mert a kéménytelen szobában a tibeti szokás szerint földre rakott nyílt tűz maró füstje miatt képtelen volt **olvasni**. A körülmények sanyarúságát fokozták a táplálkozás tibeti jellegzetességei. Hagyományos árpaliszttal kevert jakvajjal, birkafaggyúval ízesített teát, azaz tszampát evett. A magyar tudós nyugat-tibeti tartózkodásának másik fontos helyszíne **Phouktal** volt, ahol a tibeti nyelv mellett a buddhizmussal is megismerkedett. **Itt vásárolta meg a Magyar Tudományos Akadémiának hazaküldött régi tibeti kéziratokat**. A székely tudós volt az első, aki rendszeres hőmérsékletmérést végzett a Himalája hegyei között, s eredményeit később szakmunkák is idézték.

Kőrösi Csoma Sándor vándorlásai a Nyugati-Himalájában (1822–1830)

Életének utolsó évtizedét Kalkuttában töltötte. Fő művét, a **Tibeti-Angol Szótár és Nyelvtan** című alapvető munkáját rendezte sajtó alá. 1834. január 5-én megjelent az első, tudományos alapossggal megírt és hiteles tibeti-angol szótár, valamint tibeti nyelvtan Csomától, melyet Kalkuttában adtak ki, 500-500 példányban. Ennek révén Kőrösi Csoma Sándort a **tibetológia atyjának tekinthetjük**. 1837 decemberében visszatért Kalkuttába, ahol csaknem öt évet töltött könyvtárosként, remetei magányban, tudományos munkát végezve. **Csoma ekkor már csaknem 20 nyelven írt vagy olvasott:** latin, görög, német, francia, angol, orosz, szláv, héber, arab, török, perzsa, szanszkrit, tibeti, hindusztáni, bengáli, pushtu, muhratta, és valószínűleg románul is tudott. Ezekben az években látogatta meg Csomát Schöffl Ágoston és készítette el egyetlen hitelesnek mondható portréját a legnagyobb magyar utazóról. **Eredeti célját, az őshazát nem érte el.** Élete alkonyán ismét útra kelt, hogy Dzsungáriába menjen, 1842 februárjában megkísérelte a Lhászába való eljutást. **A Mahananda folyón vízi úton haladt, ahol a mocsaras, egészségtelen éghajlatú vidéken gyalogosan kelt át és maláriát kapott. Március 24-én megérkezett Dardzsilingbe.** Április 4-én súlyos rohamok kínozták, egészségi állapota a láz következtében nagyon leromlott. Április 11-én, reggel 5 órakor Kőrösi Csoma Sándor földi élete véget ért. Másnap a **dardzsilingi európai temetőben helyezték végső nyugalomra, a Himalája második legnagyobb csúcsa, a Kancsendzönga (KangchenDzönga) árnyékában. Síremléke a dardzsilingi temetőben magasodik, mely zarándokhellyé vált.**

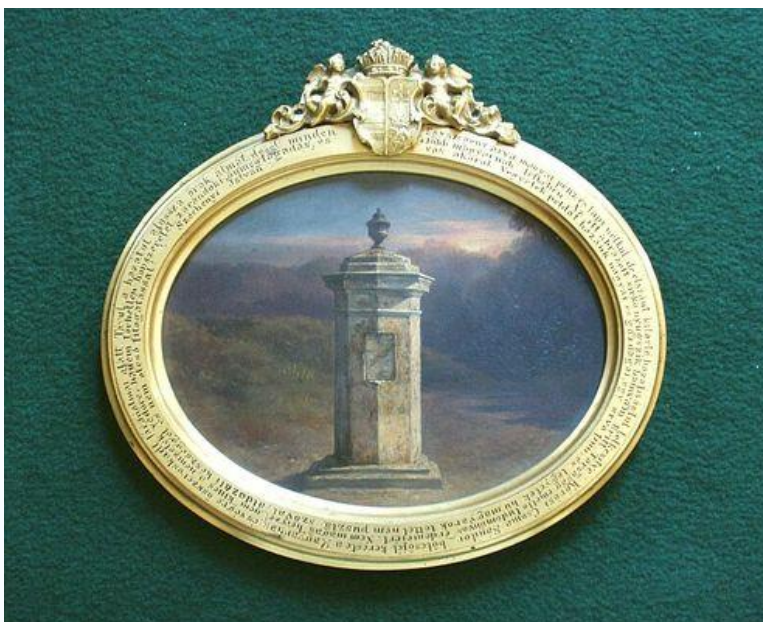
Utókor

Gróf Széchenyi István így írt róla: „...a tudós önfeláldozás örök példája. Nemzetének bölcsőjét kereste és a maga sírját találta itt – de halhatatlanságát is. Egy szegény árva magyar pénz és taps nélkül, de elszánt kitartó hazafiságtól lelkesítve, Kőrösi Csoma Sándor hazáját kereste a magyarnak és végre összeroskadt fáradalmai alatt. Távolság a hazától alussza örök álmát, de él minden jobb magyarnak lelkében.”

1845-ben sírja fölé az Ázsiai Társaság emelt emlékoszlopot. **1858-ban gróf Széchenyi István festményt készíttetett Csoma síroszlopáról, bekereteztette, és az alábbi feliratot vésette bele:**

*Kőrösi csoma Sándor
Dardzsilingi sírja*

*Kőrösi Csoma Sándor dardzsilingi síroszlopának
festménye, gróf Széchenyi István keretbe vésetett
szövegével*

Egy szegény árva magyar, pénz és taps nélkül, de elszánt kitartó hazafiságtól lelkesítve – Kőrösi Csoma Sándor – bölcsőjét kereste a magyarnak, és végre összeroskadt fáradalmai alatt. Távolság a hazától alussza itt örök álmát, de él minden jobb magyarnak lelkében.

Magyar László

(1818-1864)

Délnyugat-Afrika feltárója

A sokszorosan hátrányos sorsú fiú házasságon kívül született, Szombathelyen. Édesapja, Magyar Imre, gróf Festetics György csáktornyai uradalmának gazdatisztje volt. Édesanyja – feltehetően szolgálóként kereste kenyerét, de nem sokkal fiacskája világrajövetelét követően meghalt. Kezdetben anyai nagymamája nevelte a kisgyermeket, majd később édesapja, Magyar Imre Dunaföldváron lakó édesanyjánál helyezte el. **Ifjúkorában nélkülözte a szülői szeretetet, s a gyermekévek örömtelenül repültek el felette.**

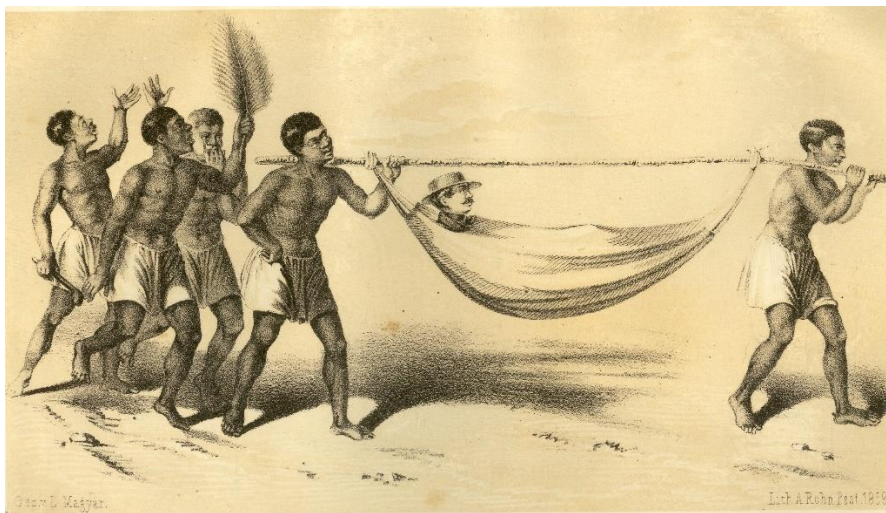
Magyar László 1841-ben Fiumébe utazott, ahol bekerült a Tengerészeti Akadémiára. Ez a foglalkozás nyitotta meg számára az utazások lehetőségét. Eljutott a Távol-Keletre, Észak-Afrika, Kuba és Dél-Amerika számos kikötőjébe.

A véletlen tette Afrika felfedezővé. **Afrika nyugati partjaihoz hajózott, ahol a kalabári néger király flottilájánál egy hajó parancsnoka lett. Így juthatott el a Kongó alsó folyásának vidékére, ahol akkoriban nagyon rossz volt a közbiztonság, s a rabszolgakereskedelem miatt minden fehér ember életveszedelembbe került. Az utazás legfőbb eredménye, hogy Magyar László eljutott a Zaire, vagy Kongó folyam forrásvidékére. Ő volt az első európai ember, aki 1848-ban ilyen hatalmas utat tehetett meg.**

Mivel **Magyar László** **egészsége megromlott**, kedvezőbb éghajlatú vidéken keresett gyógyulást. Így jutott el a Benguelai-fennsíkra. A kalabári király tekintélyes támogatásával, tízezer franknyi készpénzzel és hatalmas árukészlettel 1848 decemberében érkezett meg **Délnyugat-Afrika portugál fennhatóság alá eső kikötőjébe, Benguelába. Már súlyos beteg volt**, s nehezeére esett az égető napsugarak alatt minden mozgás és munka. Magyar László **számos felderítő utat tett Benguela környékén**. Megfigyelte a növény- és állatvilágot, s igen intenzív kapcsolatot épített ki a helybéliekkel. Az egyetemes etnográfia számára szinte kimeríthetetlen kincsesbánya az a hatalmas ismeretanyag, amit a kívülálló szemével látott és megörökített.

A Benguelába érkezett bihéi karavánok tagjaival folytatott beszélgetések keltették fel érdeklődését Délnyugat-Afrika belseje iránt. Tudomása volt arról, hogy a földrész belsejébe vezető utak nagyobb részét alkalmatlanok a lovaglásra. **Magyar László sok-sok szenvedés árán jutott el Bihé ország fejedelméhez.**

Magyar Lászlónak sikerült elnyerni a fejedelem Kajája Kajángula bizalmát. A fekete uralkodó nemcsak földjét, hanem legbecsesebb kincsét, leányát is felajánlotta számára. Így kötöttet meg a házasság Magyar László és a fiatal királylány, **Ina Kullu Ozoro** között. A királyi hitves révén beilleszkedett abba a rejtett társadalomba, melynek szokásait megismerve egyedülálló ismeretekre tehetett szert. Bihé országban **pazar hozományt kapott**, 285 fegyveres kíséret, akiknek minden költségét a fejedelem após fizette. Így indulhatott el 15 hónapos expedíciójára Délnyugat-Afrika belsejébe.

Utazás tipójában

A Magyar László által gyűjtött adatok **földrajzi, vízrajzi, hegyrajzi szempontból rendkívül átfogó és részletes képet** adnak **Délnyugat-Afrika több magyarországnyi területéről**, hiszen ő több útvonalon és különböző évszakokban járhatta be a hatalmas térséget. Nem csoda, hogy útjáról már 1853-ban, Londonban hírt adott a Daily News.

Magyar László kitűnő leírásokat adott a szökött rabszolgák kilombónak elnevezett szállásain élő, rejtőzködő népek közösségéről. Ezek a közösségek voltak a rabszolgasággal szembeni társadalmi ellenállás bástyái.

Első nagy művét 1857-ben jelentette meg Hunfalvy János, *Magyar László dél-afrikai levelezése és naplókivonatai* címmel. A Bécsi Császári és Királyi Földrajzi Társaság 1857. október 13-án tagjául választotta. 1859-ben később látott napvilágot *Dél-afrikai utazásaim 1849-57 években* címmel, egy térképpel és kilenc kőnyomatú tábla illusztrálásával.

Évekig nem érkezett Magyar Lászlóról hír, míg végül az Akadémia tudakozódására a portugálok hivatalosan közölték, hogy a magyar tudós 1864. november 9-én Benguela kerületében Ponto Do Cujo községben elhunyt. Mindössze 46 esztendő volt.

Magyar László szobra Dunaföldváron